

користування: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року №1081 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1081-2008-%D0%BF>.

3. Про внесення змін до Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування: Постанова Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2018 року № 180 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-2018-%D0%BF#n2>.

4. Методологія проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України 24 квітня 2017 року № 1395/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v1395323-17>.

Гесья Анна Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри фінансового права та фіскального адміністрування, кандидат економічних наук, доцент *Грущенко О. А.*

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ НЕБАНКІВСЬКІ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІ ІНСТИТУТИ Й МІНІМІЗАЦІЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У КРЕДИТНІЙ СИСТЕМІ

Спеціалізовані кредитно-фінансові інститути являють собою установи кредитної системи небанківського типу, що акумулюють грошові доходи, капітали та заощадження населення, підприємств, держави, спеціалізуючись на виконанні кількох операцій або обслуговуючи обмежене коло клієнтури.

Хоча спеціалізовані кредитно-фінансові інститути діють, як і банки, у різних секторах ринку позичкових капіталів, вони не виконують усіх основних банківських функцій, а найважливішою рисою, яка їм притаманна та відрізняє від банківських установ, є вузька спеціалізація. Законодавством багатьох країн світу проводиться чітке розмежування сфер діяльності банків і небанківських установ, що в значній мірі обумовлено історичними особливостями розвитку виробництва і кредитної системи.

Об'єктивні передумови становлення і розвитку кредитно-фінансових інститутів пов'язані з необхідністю обслуговування тих секторів ринку позичкових капіталів, де необхідні спеціальні знання й особливі технічні прийоми і які з тих чи інших причин (наприклад, економічна невідповідність або законодавча заборона) не обслуговуються комерційними банками.

Спеціалізовані кредитно-фінансові інститути у сучасному розумінні, як окрема ланка кредитної системи, почали формуватися у ХІХ ст., хоча деякі їхні операції виконувались кредитними установами і раніше. У першій половині ХХ ст. значного розвитку набули насамперед страхові компанії, а в подальшому - пенсійні фонди і

кредитні спілки, які поступово почали займати значні сектори ринку позичкових капіталів [1].

Цей процес був зумовлений рядом об'єктивних причин:

- По-перше, економічний ріст у ряді країн в післявоєнний період супроводжувався зростанням доходів і заощаджень різних верств населення, а потреби у їх прибутковому використанні зумовлювали необхідність у відповідних фінансових послугах.

- По-друге, зростання життєвого рівня населення та оптимізація структури виробничих витрат підприємств викликали необхідність у створенні ефективної системи соціального страхування та пенсійного забезпечення.

- По-третє, зростання обсягу операцій на ринку цінних паперів зумовлювало потребу у функціонуванні спеціалізованих фінансових посередників, що полегшують рух капіталів в економіці та забезпечують довгострокове інвестування коштів [2].

Останній момент є особливо важливим у процесі розвитку спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів та набуття ними сучасної ролі в економічній системі. Їх здатність акумулювати значні суми коштів на тривалі строки була однією з основних причин стимулювання урядами ряду країн у післявоєнний період активного розвитку тих кредитних установ, які здійснювали інвестиції на відновлення господарства.

По завершенні відновлення держава стимулювала інвестиційні процеси вже суто як такі, що пов'язані з потребами економічного росту, у чому важлива роль належала спеціалізованим кредитно-фінансовим інститутам. У цілому ряді розвинутих країн такі інститути були створені самою державою з метою фінансування інвестицій у провідні галузі економіки, стимулювання росту споживчого попиту, фінансування програм розвитку порівняно відсталих регіонів. При цьому участь держави виявлялась не лише у заснуванні спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів, але й наданні гарантій уряду за їх зобов'язаннями, а в окремих випадках і бюджетних субсидій на розвиток і розширення операцій.

Основні напрями діяльності сучасних спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів пов'язані з: акумуляцією заощаджень населення шляхом залучення коштів на вклади, випуску власних акцій, облігацій, продажу страхових полісів; кредитуванням певної сфери економіки, виду господарської діяльності, групи населення; наданням іпотечних кредитів; організацією пенсійного та соціального забезпечення населення; здійснення операцій в рамках кредитної взаємодопомоги.

Досвід розвинених країн свідчить, що при ефективному функціонуванні небанківських фінансових інститутів досягається значний економічний ефект. Це проявляється у спроможності ефективно впливати на зростання обсягів інвестиційних ресурсів в економіці країни, задовольняючи потреби економічних суб'єктів у необхідному капіталі [3]. Але здатність корупції постійно

приспосовуватись до нових реалій життя вимагає застосовувати комплекс юридичних та економічних заходів протидії.

Отже, можна дійти висновку, що на окремих ринках фінансових операцій діяльність небанківських фінансово-кредитних інститутів може виявитися більш ефективною, ніж діяльність банків. Адже концентрація діяльності з реалізації одного - двох видів фінансових послуг створює умови для підвищення їх якості та максимального наближення таких послуг до споживачів. Зосередження діяльності на реалізації широкого переліку фінансових послуг, що є характерним для банків, безумовно призводить до зниження ефекту від такої діяльності.

Список використаних джерел

1. Баланюк Л. Поняття та місце небанківських установ у фінансовій системі України / Л. Баланюк // Право України. 2015. № 3. С. 47-51.

2. Дорош О. Становлення небанківських фінансових інститутів в економічній системі України // Формування ринкової економіки в Україні. наук. зб. Вип.8. Львів: Інтереко, 2016. С. 364-369.

3. Корнєєв В. Розвиток ринків фінансових послуг небанківських посередників // Економіка і прогнозування. 2015. № 3. С.79-97.

4. Закон України Про запобігання корупції URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

Глова Александра Дмитрівна,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
навчально-наукового інституту заочного та
дистанційного навчання Національної
академії внутрішніх справ **Науковий**
керівник: доцент кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Сюравич В. Г.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДЕТЕРМІНАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ

Корупція у сучасному світі перетворилась на таке соціальне явище, яке слід сприймати як одне із неминучих у цивілізації негативних явищ. Корупційна злочинність сьогодні стала глобальним викликом для всього людства. І якщо корупцію як явище цілком знищити і викоренити неможливо, то потрібно усім суб'єктам запобігання корупційним проявам намагатися досягти зменшення обсягу корупції, мінімізувати наслідки корупційних діянь шляхом зміни концептуальних засад державної політики у сфері протидії корупції і насамперед зміни стратегічного напрямку в боротьбі з нею. Тобто